

Mr D Rowlands
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd, CF99 1NA

18 Gorffennaf 2018

Annwyl Mr Rowlands

Deiseb P-05-783 Sicrhau Cydraddoldeb Cwricwlwm i Ysgolion Cyfrwng Cymraeg e.e. TGAU Seicoleg

Diolch am eich llythyr dyddiedig 20 Mehefin ynghylch y ddeiseb uchod. Gwnaethoch ofyn i ni ymateb gyda'r canlynol:

- y wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa bresennol;
- gwybodaeth am nifer y pynciau TGAU a Safon Uwch na ellir eu hastudio drwy gyfrwng y Gymraeg;
- gwybodaeth am y cymorth sydd ar gael i fyrddau arholi i'w hannog i ddarparu papurau arholiad a deunyddiau ategol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae ein hateb isod yn ymdrin â phob un o'r pwyntiau hyn yn ei dro.

Y wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa bresennol

Mae Cymwysterau Cymru (ni) wedi ymrwymo i'r Gymraeg ac addysg cyfrwng Cymraeg. Fel y nodir yn Neddf Cymwysterau Cymru 2015¹, wrth gyflawni ein swyddogaethau, mae'n rhaid i ni weithredu mewn ffordd sy'n sicrhau bod cymwysterau, a'r system gymwysterau yng Nghymru, yn effeithiol o ran diwallu anghenion rhesymol dysgwyr yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg, sy'n cynnwys sicrhau bod asesiadau ar

---

¹ Mae Deddf Cymwysterau Cymru 2015 ar gael [yma](http://yma.gov.wales).

Qualifications Wales

Q2 Building, Pencarn Lane
Imperial Park,
Newport
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

www.qualificationswales.org

Cymwysterau Cymru

Adeilad Q2, Lôn Pencarn
Parc Imperial,
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

gael drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae ein Strategaeth Cymwysterau Cyffredinol a'n Strategaeth Cymwysterau Galwedigaethol yn nodi'n glir ein nodau i sicrhau bod mwy o asesiadau Cymraeg a dwyieithog ar gael ac yn cael eu defnyddio².

Mae ein polisi³ ar gymwysterau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog yn nodi ein gofynion a'r hyn rydym yn ei ddisgwyl gan gyrrff dyfarnu. Rydym yn esbonio'n glir bod angen i gymwysterau TGAU a Safon Uwch a gynlluniwyd i Gymru fod ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg. Dyma'r achos ar gyfer yr holl gymwysterau TGAU a Safon Uwch a gynigir gan CBAC ac a gymeradwyir gennym ni.

Ein nod yw sicrhau bod ystod mor eang â phosibl o gymwysterau TGAU a Safon Uwch ar gael i ddysgwyr yng Nghymru. Fodd bynnag, mae rhai pynciau lle mae nifer y dysgwyr yng Nghymru yn rhy isel i'w gwneud yn ymarferol i unrhyw gorff dyfarnu ddatblygu cymhwyster i'w ddyfarnu yng Nghymru'n unig. Mae cymwysterau TGAU a Safon Uwch mewn rhai o'r pynciau hyn wedi'u diwygio yn Lloegr. Felly, gwnaethom benderfynu 'dynodi'r'⁴ cymwysterau hyn i'w defnyddio ar raglenni dysgu a ariennir gan arian cyhoeddus yng Nghymru. Mae rhai cymwysterau TGAU a Safon Uwch dynodedig ar gael yn ddwyieithog tra bod eraill ar gael yn Saesneg yn unig. Mae rhestr lawn o gymwysterau TGAU a Safon Uwch dynodedig ar gael ar ein gwefan⁵.

Er mwyn helpu myfyrwyr, ysgolion a cholegau i wneud penderfyniadau gwybodus ynghylch cymwysterau, rydym wedi gofyn i gyrrff dyfarnu gyhoeddi eu polisi ymlaen llaw ar y cymwysterau TGAU a Safon Uwch dynodedig sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym wedi cyhoeddi'r wybodaeth hon ar ein gwefan⁶ hefyd.

Wrth ddatblygu ein polisi, gwnaethom ystyried yr opsiwn i fynnu bod pob cymhwyster dynodedig ar gael yn Gymraeg. Fodd bynnag, daeth yn glir y byddai dull gweithredu o'r fath wedi arwain at ostyngiad sylweddol yn yr amrywiaeth o gymwysterau a fyddai ar gael i ddysgwyr yng Nghymru. Gwnaethom hefyd adolygu nifer y dysgwyr sydd wedi astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg yn flaenorol. Awgrymodd ein gwaith dadansoddi y byddai'r holl bynciau a astudiwyd drwy gyfrwng y Gymraeg yn hanesyddol yn parhau i gael eu cynnig yn ddwyieithog.

Yn achos TGAU Seicoleg, penderfynodd CBAC beidio â datblygu cymhwyster diwygiedig i Gymru na Lloegr. I ddechrau, roeddem yn disgwyl y byddai un o'r cyrrff dyfarnu eraill a oedd yn datblygu cymwysterau diwygiedig i Loegr yn bodloni'r gofynion o ran asesu TGAU Seicoleg drwy gyfrwng y Gymraeg. Pan ddaeth yn amlwg nad oedd hyn yn debygol, gwnaethom drafod gyda chyrrff dyfarnu pa gamau y gellid eu cymryd i gynnig y pwnc drwy gyfrwng y Gymraeg. Fodd bynnag, ni lwyddwyd i ddod o hyd i ateb ymarferol bosibl. Gwnaethom anfon llythyr i ysgolion ar 12 Mawrth 2018 i esbonio'r penderfyniad⁷.

---

² Mae ein Strategaeth Cymwysterau Cyffredinol ar gael ar ein gwefan [yma](#).

Mae ein Strategaeth Cymwysterau Galwedigaethol ar gael ar ein gwefan [yma](#).

³ Mae ein Polisi Cymwysterau Rheoleiddiol Cymraeg a Dwyieithog ar gael ar ein gwefan [yma](#).

⁴ **Mae dynodi yn golygu bod cymhwyster yn gymwys i gael arian cyhoeddus yng Nghymru. Dim ond cyrrff dyfarnu a gydnabyddir gan Cymwysterau Cymru a all wneud cais i ddynodi cymwysterau.**

⁵ Mae rhestr o'r holl gymwysterau TGAU a Safon Uwch a ddynodwyd ar gael ar ein gwefan [yma](#).

⁶ Mae rhestr o'r holl gymwysterau TGAU a Safon Uwch a ddynodwyd ar gael ar ein gwefan [yma](#).

⁷ Mae'r llythyr y gwnaethom ei anfon i ysgolion ar gael ar ein gwefan [yma](#).

Wrth gyflawni ein swyddogaethau rheoleiddio, mae Deddf Cymwysterau Cymru 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gynnal ein gweithgareddau mewn ffordd sy'n dryloyw, cymesur a rhesymol. Yn unol â'r Ddeddf, gwnaethom ystyried yr unig ddau opsiwn arall a oedd ar gael i ni i sicrhau y gellir astudio ar gyfer yr un cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg.

- 1) Cael gwared ar y broses ddynodi (h.y. cael gwared ar y gallu i fod yn gymwys i gael arian cyhoeddus). O ganlyniad i hyn, ni fyddai TGAU Seicoleg, nac unrhyw bynciau eraill sy'n cael eu hastudio gan nifer isel o ddisgyblion (gweler y rhestr o bynciau ar dudalen 3) ar gael mwyach i unrhyw ddysgwyr ar raglenni a ariennir gan arian cyhoeddus yng Nghymru;
- 2) Ei gwneud yn ofynnol i bob corff dyfarnu gynnig pob un o'i gymwysterau TGAU a Safon Uwch drwy gyfrwng y Gymraeg. O'r dystiolaeth a gasglwyd, gallai hyn beri i gyrff dyfarnu benderfynu peidio â chynnig unrhyw un o'u cymwysterau yng Nghymru.

Ar ôl ystyried y ddau opsiwn yn fanwl, gwnaethom benderfynu peidio â bwrw ymlaen ag unrhyw un ohonynt gan nad ydym o'r farn eu bod yn gymesur nac yn rhesymol. Byddent yn lleihau'r amrywiaeth o bynciau TGAU a Safon Uwch sydd ar gael yng Nghymru, na fyddai er budd dysgwyr yng Nghymru.

Mae'n werth nodi, wrth wneud unrhyw newidiadau i gymwysterau yn y dyfodol (er enghraifft, i gefnogi'r cwricwlwm newydd i Gymru), y byddwn yn cynllunio i sicrhau y gellir astudio ar gyfer yr un cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg o'r cychwyn cyntaf. Yn y cyfamser, rydym yn parhau i chwilio am gyfleoedd i gynyddu nifer y cymwysterau sydd ar gael yn y ddwy iaith lle bo modd. Rydym hefyd wrthi'n adolygu ein polisi yn ystod 2018-19 ac wedi cael trafodaethau rhagarweiniol gydag ysgolion, colegau, cyrff dyfarnu a sawl sefydliad sy'n ymwneud ag addysg cyfrwng Cymraeg er mwyn llywio'n dull gweithredu.

Gwybodaeth am nifer y pynciau TGAU a Safon Uwch na ellir eu hastudio drwy gyfrwng y Gymraeg

Mae CBAC yn cynnig ei holl gymwysterau TGAU a Safon Uwch drwy gyfrwng y Gymraeg, gan gynnwys y rhai a ddatblygwyd i Loegr fel rhan o ddarpariaeth Eduqas⁸.

Mae'r tablau isod yn rhestru'r cymwysterau TGAU a Safon Uwch rydym wedi'u dynodi fel rhai sy'n gymwys i'w defnyddio ar raglenni dysgu a ariennir gan arian cyhoeddus yng Nghymru ac sydd ar gael yn Saesneg yn unig. Maent hefyd yn nodi nifer y dysgwyr a gafodd eu cofrestru ar gyfer y pynciau hyn yn 2017⁹.

Ers 2013, dim ond ar gyfer TGAU Seicoleg y cafwyd galw am asesiadau cyfrwng Cymraeg o blith y cymwysterau TGAU a Safon Uwch hyn (gweler tudalennau 1 a 2 i gael gwybodaeth am y pwnc hwn).

---

⁸ **Mae Eduqas yn** rhan o **CBAC** ac yn cynnig cymwysterau TGAU, Safon UG a Safon Uwch a ddiwygiwyd gan Ofqual i ysgolion uwchradd a cholegau yn Lloegr. Mae'r cymwysterau hyn wedi'u dynodi gan Cymwysterau Cymru i'w defnyddio yng Nghymru.

⁹ Mae'r niferoedd wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf. Rhoddir * yn lle ffigurau sy'n llai na 5 ond sy'n fwy na 0.

Cymwysterau TGAU dynodedig	Addysgwyd gyntaf o	Nifer y dysgwyr yng Nghymru a gofrestrwyd yn 2017
Groeg Clasurol	2016	10
Astudiaethau Dinasyddiaeth	2016	10
Dawns	2016	25
Hanes yr Henfyd	2017	*
Arabeg	2017	175
Seryddiaeth	2017	45
Bengali	2017	25
Tseinëeg	2017	90
Gwareiddiad Clasurol	2017	60
Economeg	2017	80
Peirianeg	2017	190
Eidaleg	2017	80
Japaneeg	2017	5
Groeg Modern	2017	5
Seicoleg	2017	595
Hebraeg	2017	0
Pwyleg	2017	185
Punjabeg	2017	10
Rwseg	2017	20
Ystadegau	2017	195
Wrddw	2017	15

Cymwysterau Safon UG dynodedig	Addysgwyd gyntaf o	Nifer y dysgwyr yng Nghymru a gofrestrwyd yn 2017
Groeg Clasurol	2016	0
Dawns	2016	*
Lladin	2016	10
Cyfrifyddu	2017	125
Hanes yr Henfyd	2017	35
Tseinëeg	2017	60
Gwareiddiad Clasurol	2017	55
Gwyddor Amgylcheddol	2017	*
Eidaleg	2017	10
Athronyddiaeth	2017	5
Rwseg	2017	*
Ystadegau	2017	0

Cymwysterau Safon Uwch dynodedig	Addysgwyd gyntaf o	Nifer y dysgwyr yng Nghymru a gofrestrwyd yn 2017
Groeg Clasurol	2016	*
Dawns	2016	15
Lladin	2016	10
Cyfrifyddu	2017	60
Tsieiëeg	2017	130
Gwareiddiad Clasurol	2017	45
Gwyddor Amgylcheddol	2017	*
Hanes Celf	2017	*
Eidaleg	2017	5
Athronyddiaeth	2017	20
Rwseg	2017	15
Ystadegau	2017	0

Gwybodaeth am y cymorth sydd ar gael i fyrddau arholi i'w hannog i ddarparu papurau arholiad a deunyddiau ategol drwy gyfrwng y Gymraeg

Ein prif rôl yw rheoleiddio cyrff dyfarnu a'u cymwysterau. Y manylebau a'r deunyddiau asesu enghreifftiol yw'r prif adnoddau rydym yn eu hystyried wrth gymeradwyo cymwysterau. Dyma'r adnoddau sy'n sicrhau bod athrawon a myfyrwyr yn gwybod beth a ddisgwylir pan fyddant yn sefyll eu harholiadau. Ar hyn o bryd, rydym yn trefnu bod grantiau ar gael i gyrrff dyfarnu i'w helpu i dalu'r costau sy'n gysylltiedig â chynnig cymwysterau'n ddwyieithog. Er enghraifft, dim ond eleni, rydym wedi helpu CBAC i gynnig 30 o gymwysterau Safon Uwch a 50 o gymwysterau TGAU, sydd wedi cynnwys cyfieithu ac argraffu papurau arholiad.

Cyhoeddwy'r masnachol yn bennaf sy'n trefnu bod deunyddiau ategol ar gael, ac nid ydynt yn dod o dan ein pwerau rheoleiddio; felly, nid oes gennym reolaeth uniongyrchol dros yr hyn sydd ar gael at ddibenion addysgu a dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Er hynny, mae gennym ddiddordeb brwd yn y maes hwn gan ei fod yn bwysig er mwyn sicrhau hyder yn system gymwysterau ac addysg. Er enghraifft, ar gyfer y cymwysterau TGAU a Safon Uwch newydd a gymeradwywyd gennym ni, gwnaethom ddod â CBAC, Llywodraeth Cymru, y consortia addysg rhanbarthol ac Estyn ynghyd er mwyn cytuno pa adnoddau ychwanegol a fyddai'n angenrheidiol i gefnogi pob manyleb newydd a phwy fyddai yn y sefyllfa orau i gynhyrchu'r manylebau hyn.

Gwnaethom ddefnyddio ein cyllid grant i gomisiynu neu gyflymu'r broses o gynhyrchu'r adnoddau sy'n ymwneud ag agweddau penodol ar fanylebau newydd ac i lenwi'r bylchau na fyddai fel arall yn cael sylw mewn pryd. Er enghraifft, ar gyfer ieithoedd tramor modern ar lefel Safon UG a Safon Uwch, gwnaethom gefnogi'r broses o gynhyrchu'r adnoddau a oedd yn angenrheidiol ar gyfer y testunau a'r ffilmiau gosod newydd. Ar gyfer astudiaethau cyfryngau ar lefel TGAU, Safon UG a Safon Uwch, gwnaethom gefnogi'r broses o gynhyrchu'r adnoddau a oedd yn angenrheidiol ar gyfer yr amrywiaeth ehangach o gyfryngau y mae'n rhaid eu hastudio bellach, gan gynnwys ffilmiau, cylchgronau a newyddion. Mae trosolwg o'r

deunyddiau ategol a gynhyrchwyd yn ddwyieithog i helpu athrawon i gyflwyno'r cymwysterau TGAU a Safon Uwch newydd ar gael ar ein gwefan¹⁰.

Fel rhan o'n gwaith i gynyddu nifer y cymwysterau sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg yng Nghymru, rydym wedi sefydlu grŵp cyrff dyfarnu i'n helpu i nodi rhwystrau posibl i gynnig mwy o gymwysterau o ansawdd da yn Gymraeg ac yn ddwyieithog. Er enghraifft, am fod cyrff dyfarnu wedi dweud wrthym eu bod yn ei chael hi'n anodd dod o hyd i unigolion sydd â'r sgiliau asesu, y sgiliau yn y pwnc a'r sgiliau yn y Gymraeg sy'n angenrheidiol, rydym wedi sefydlu grŵp ar LinkedIn er mwyn iddynt allu defnyddio a rhannu'r gronfa o adnoddau cyfyngedig hyn.

Rydym hefyd yn cysylltu â rhanddeiliaid allweddol megis ysgolion, colegau, CDAG, UCAC, ColegauCymru a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol er mwyn ein helpu ni a chyrff dyfarnu i nodi meysydd lle mae galw ar hyn o bryd a lle y bydd galw yn y dyfodol. Byddwn hefyd yn defnyddio'r wybodaeth hon i wella'r ffordd rydym yn targedu ac yn blaenoriaethu ein grantiau yn y blynyddoedd sydd i ddod.

Mae diwygio cymwysterau yn rhoi'r cyfle i ddod o hyd i atebion i'r broblem hon ar gyfer y dyfodol. Un o'n blaenoriaethau wrth ddiwygio unrhyw gymwysterau yn y dyfodol yw sicrhau bod yr un cymwysterau ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg o'r cychwyn cyntaf. Wrth ddiwygio cymwysterau yn y dyfodol, mae angen i ni gydweithio drwy'r sector cyfan er mwyn penderfynu o'r cychwyn cyntaf pa adnoddau sydd eu hangen erbyn pryd a phwy fydd yn eu cynhyrchu. Mae angen i Lywodraeth Cymru, ni, cyrff dyfarnu, consortia rhanbarthol a chyhoeddwr weithio mewn ffordd gydgyssylltiedig er mwyn datblygu strategaeth a fydd yn sicrhau bod adnoddau dwyieithog o ansawdd uchel ar gael mewn pryd. Byddwn yn parhau i ofyn am adborth ac yn cymryd unrhyw gamau rhesymol er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth sy'n benodol i Gymru, yn Gymraeg ac yn Saesneg, yn diwallu anghenion dysgwyr yng Nghymru.

Yn ddiffuant

Philip Blaker
Prif Weithredwr

---

¹⁰ Mae trosolwg o'r adnoddau a ddatblygwyd i helpu i gyflwyno'r cymwysterau newydd ar gael ar ein gwefan [yma](#).